

Förord

Grannsamverkan har blivit ett begrepp i det brottsförebyggande arbetet. Många har hört ordet eller sett skyltar med Grannsamverkan i något bostadsområde. Men, vad betyder det.

Det betyder att vi inom polisen tillsammans med dem som bor eller verkar i ett område startar ett projekt där samverkan är nyckelordet. Vi lämnar sedan stöd och hjälp när det behövs.

Målet är att minska brottsligheten och öka tryggheten i ett område.

Metoden är enkel. Genom nyfikenhet och engagemang kan grannar tillsammans bryta igenom den anonymitet som inbrott, stölder och skadegörelser sker i skydd av. Mångas vaksamhet blir ett effektivt skydd och ett larmsystem, som reagerar på det okända - det som kan vara brott eller förberedelse för brott.

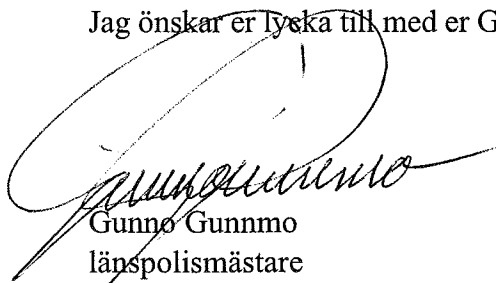
Grannars samverkan och samarbete med sin närpolis är en metod att minska det vi kallar vardagsbrottsligheten. Inbrott i bostäder, bilar, förråd och andra utrymmen liksom skadegörelse är exempel på sådan brottslighet. Grannsamverkan har också betydelse för tryggheten i ett område. Det ökar självklart känslan av trygghet att veta att grannar bryr sig om varandra och varandras egendom.

Grannsamverkan är också ett sätt att lära sig mer, att bli mer medveten om hur brottsligheten kan se ut och vad man kan göra för att förebygga den. Det material ni nu har i handen har vi inom polisen tagit fram i samarbete försäkringsbolagen.

Jag vill redan här i förordet lämna mitt bidrag tillsammans med andra råd ni får i detta material och av er närpolis. *Ring först till polisen när något händer!*

Svenska och internationella erfarenheter visar att människor när något händer ringer någon annan (anhörig, vän eller annan i bekantskapskretsen) innan man ringer polisen. Ring oss först så vinner vi värdefull tid.

Jag önskar er lycka till med er Grannsamverkan!

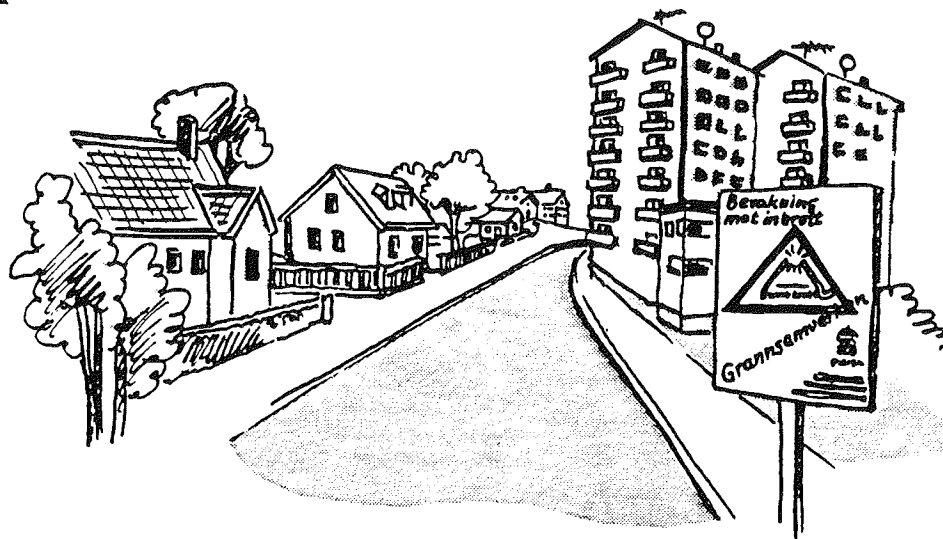
Gunno Gunnmo
länspolismästare

Innehållsförteckning

Historik	Sid 1
Allmänt	2
Organisation	3
Krav för deltagande	4
Löpande verksamhet	5
Checklistor för huvudkontakt- och kontaktmän	6
Materialfördelningslista	7
Skyltar och dekaler	8
Allmänna, förebyggande åtgärder	9
Att ingripa mot brott	10-11
Förebyggande åtgärder mot:	
inbrott	12-13
brand	14-15
vattenskador	16
bilbrott	17
Köp av säkerhetsprodukter	18
Tips och råd till den som drabbats av brott	19
Brottsofferstöd	20
Grannlappen	21
Namnlistor	

Historik

Grannsamverkan startade på 1970-talet i Seattle, USA. Bakgrunden var att ett bostadsområde drabbats av en inbrottsvåg som polisen med traditionella metoder inte kunde komma tillrätta med.

Grannsamverkan har idag spritt sig över en stor del av världen. I Storbritannien är ca 5 miljoner människor, d v s nästan 10% av befolkningen med i denna verksamhet.

I Sverige genomfördes på regeringens initiativ en diskussion mellan ett flertal myndigheter och organisationer om ett framtida samarbete på det brottsförebyggande området. Detta resulterade i att en central samordningsgrupp, *Samverkan mot brott*, bildades under Rikspolisstyrelsen i avsikt att minska vardagsbrottsligheten. Denna verksamhet ingår numera i polisens linjeorganisation.

Polisen i Linköping i samarbete med ett försäkringsbolag blev först i Sverige med Grannsamverkan, när de för drygt 10 år sedan överförde den amerikanska idén till svenska förhållanden.

I Stockholm inleddes Grannsamverkan inom det sk Västerortsprojektet, där polisen i samarbete med försäkringsbolagen byggde upp verksamheten i villa- och radhusområden. Grannsamverkan av denna modell och andra enskilda projekt med stöd från polis och försäkringsbolag har i dag genomförts i delar av Stockholms län.

Idag har Grannsamverkan utvecklats även i flerfamiljshus i samarbete med fastighetsägarna samt i fritidsområden.

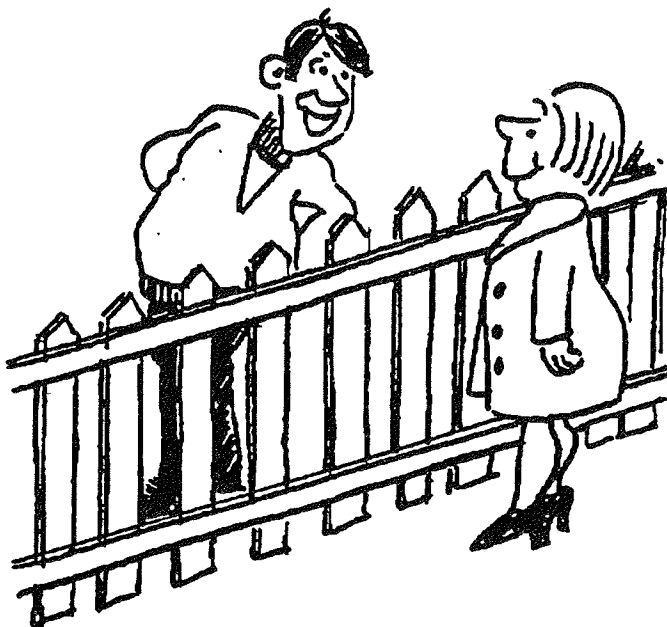
En beräkning 1998 pekar på att mer än 100.000 hushåll i Stockholms län är engagerade i Grannsamverkan.

Resultatet från Västerortsprojektet visar på en halvering av villainbrotten i de områden som är anslutna till Grannsamverkan. Liknande resultat har redovisats från Farsta polisområde och andra polisdistrikt.

Även andra positiva effekter har noterats, vilka gett de boende en ökad trivsel och trygghet.

Allmänt

Målet för grannsamverkan är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Detta ska uppnås genom ett socialt nätverk, som skapas av att de boende samarbetar, stödjer och hjälper varandra.

Grannsamverkan i ett bostadsområde betyder **inte** att det ska bildas **medborgargarden**.

Att förändra attityder hos människor, att ta ställning för brottsoffren samt att bry sig om sina medmänniskor, är en grundläggande tanke i Grannsamverkan.

Vetskapen om riskerna för inbrotts- brand- och vattenskador samt kunskapen om hur man skyddar sig är en väsentlig del av samverkan mellan grannar.

All erfarenhet visar, att en väl genomförd Grannsamverkan ger en vänligare och trivsammare boende- och närmiljö med minskad vardagsbrottslighet.

Organisation

Med polisen som motor i Grannsamverkan kan vi tillsammans minska brott och störningar i närområdet och därmed få ökad trivsel och trygghet.

En *huvudkontaktman* för hela bostadsområdet eller föreningen håller kontakten med polisen.

En *kontaktman* utses för ca 10-12 hushåll som en länk mellan de boende och huvudkontaktmannen.

Kontaktmännen utbildas av polis, försäkringsbolag, och ev Räddningstjänsten vid ett eller flera tillfällen. Utbildningen omfattar hur Grannsamverkan kan byggas upp i ett bostadsområde samt vilka förebyggande åtgärder som kan vidtas för att förhindra inbrotts- brand- och vattenskador.

Efter utbildningen samlar kontaktmannen sina grannar och går igenom utbildningsmaterialet som gäller för medverkan i Grannsamverkan. Kontaktmannen upprättar en deltagarlista inom sitt område.

Bostadsområdet förses därefter med skyltar *Grannsamverkan*. De boende erhåller dekaler att sätta upp vid brevlåda, ytterdörr och balkong/terrassdörr.

Försäkringsbolagen samverkar med polisen bl a genom att medverka i utbildning samt i vissa fall serva organisationen.

Vilket bolag som medverkar i just ditt område är utan betydelse. Försäkringsbolagen representerar hela branschen enligt en lokal överenskommelse.

Minimikrav för deltagande i Grannsamverkan

Permanent boende

1. Föra inventarieförteckning och/eller fotografera/videofilma bostaden, samt märka stöldbegärlig egendom.
2. Meddela dina grannar och/eller kontaktman om du är bortrest mer än en vecka.
3. Förvara värdehandlingar och värdesaker på ett betryggande sätt.
4. Vara allmänt vaksam och kontakta polisen och kontaktmannen om du ser något som "är fel".

Fritidsboende

1. Föra inventarieförteckning och/eller fotografera/videofilma bostaden, samt märka stöldbegärlig egendom.
2. Under sommartid, 1 maj - 31 aug. skall du som fritidsboende meddela din granne och/eller kontaktman om du är bortrest mer än en vecka.
Under resten av året bör kontinuerlig övervakning ske genom de boendes försorg.
3. Förvara inte värdehandlingar eller värdesaker i ditt fritidshus.
4. Vara allmänt vaksam och kontakta polisen och kontaktmannen om du ser något som "är fel".

Glöm inte att låsa cykeln och båten med godkända lås.

Registrera din båt i frivilliga Båtheregistreret och din cykel i Cykelregistreret.

Betr. bilen, se sidan 17, "Skadeförebyggande åtgärder mot bilbrott".

Genom medverkan i Grannsamverkan kan du premieras av ditt försäkringsbolag, t ex genom premierabatt, bonus eller självriskreducering.

I vissa fall ställer försäkringsbolagen särskilda säkerhetskrav, vilka framgår av villkor och försäkringsbrev.

VÄND DIG TILL DITT BOLAG!

Löpande verksamhet

För att inte verksamheten ska "somna in" i områden där det för tillfället är lugnt, är det viktigt att polisen har en återkommande kontakt med kontaktmännen. Detta bör ske genom regelbundna träffar där polisen och försäkringsbolagen medverkar. Vid dessa träffar repeteras vissa grundläggande principer för Grannsamverkan samt ges information om eventuella nyheter beträffande säkerhetsfrågor.

Vidare kommer polisen och försäkringsbolagen att via huvudkontaktmannen vid behov informera om akuta åtgärder.

T ex kan polisen varna de boende för en förväntad brottsvåg.

Försäkringsbolagen kan i förebyggande syfte t ex informera om fel och brister som orsakar för området typiska skador, t ex vattenskador.

Via nätet av kontaktmän kan huvudkontaktmannen sprida denna information till de boende för åtgärder och kontroll. Naturligtvis skall även information i omvänd ordning ges till polisen och försäkringsbolagen via huvudkontaktmännen, om anledning finns.

Checklistor

Checklista för huvudkontaktman

- ☐ Anordna ett upptaktsmöte i samarbete med polis och försäkringsbolag.
- ☐ Utse kontaktmän för delområden om ca 10-20 hushåll.
- ☐ Upprätta namnlista på kontaktmännen, eventuellt kompletterad med karta.
- ☐ Lämna namnlistorna till närpolisen, som kallar kontaktmännen till utbildning.
- ☐ Tillsammans med kontaktmännen bestämma hur många och var Grannsamverkansskyltarna skall sitta samt att i förekommande fall kontakta fastighetsägaren.
- ☐ Hämta skyltar, dekalerna och övriga trycksaker hos polisen.
- ☐ Fördela materialet till kontaktmännen.
- ☐ Samla in namnlistorna från kontaktmännen.
- ☐ Hålla kontakten med polis, försäkringsbolag och kontaktmän.
- ☐ Återrapportera information till kontaktmännen.
- ☐ Delta i uppföljningsmöten med polisen och andra huvudkontaktmän.
- ☐ Meddela polisen när någon kontaktman flyttar/byts ut.

Checklista för kontaktmän

- ☐ Kontaktmännen utbildas av polis och försäkringsbolag och eventuellt Räddningstjänsten.
- ☐ Informera grannarna med hjälp av handledarpärmen.
- ☐ Upprätta en lista på de medverkande i området. Lämnas till huvudkontaktmannen.
- ☐ Fördela trycksaker, märkutrustning, dekalerna och inventarieförteckning till grannarna.
- ☐ Hålla kontakten mellan huvudkontaktmannen och grannar.
- ☐ Informera nyinflyttade om Grannsamverkan.
- ☐ Följa upp verksamheten - hur fungerar grann tillsynen - Grannlappen m m.
- ☐ Regelbundet kontrollera och underhålla områdets skyltar. Skadade/saknade skyltar skall omgående ersättas.
- ☐ Hjälpa huvudkontaktmannen att dela ut informationsblad från polis och försäkringsbolag t ex om aktuell brottsinformation och tips på förebyggande åtgärder.

Fördelning av material till Grannsamverkan

Informationsmaterial:

Delas ut på polisstationer och försäkringsbolag till intresserade personer.

Handledarpärm:

Delas ut av ansvarig polisman till kontaktmän vid utbildningstillfället.

Värdeförteckning:

Delas ut vid utbildningstillfället till kontaktmän. 1 ex till varje hushåll.

Namnlistor:

Nr 1 - Organisation

Fylls i av närpolisen. 1 ex till huvudkontaktman och kontaktmän.

Nr 2 - Föreningen

Fylls i av huvudkontaktmannen. 1 ex till närpolisen och vardera kontaktman.

Nr 3 - Boendegrupp

Fylls i av kontaktman och boende i dennes område. 1 ex till: närpolisen, huvudkontaktmannen och varje boende.

Nr 4 - Fortsättningsblad

Fylls i vid behov av kontaktmän och boende.

Skyltar:

Lämnas ut av närpolisen till huvudkontaktman, när namnlistorna från boendegruppen inlämnas.

Dekaler:

Lämnas ut av närpolisen till huvudkontaktman. Fördelas till de boende via kontaktmännen, när namnlistan för boendegruppen upprättats.

Märkutrustning:

Lånas ut av närpolisen och försäkringsbolagen i mån av tillgång.

Större föreningar rekommenderas att köpa egen utrustning.

Informationsmaterialet finns på följande språk:

Svenska
Bosnniska
Engelska
Finska
Persiska
Spanska
Turkiska
Nord-Kurdiska
Syd-Kurdiska
Arabiska

Skyltar och dekaler

Hur och var sätts Grannsamverkans skylt och dekal upp?

I villa- och fritidsområde

- På strategiska platser vid infarter till bostadsområde, mot allmänning, garage och P-platser samt vid brygga eller småbåtshamn.
- Tänk på att det fordras särskilt tillstånd för uppsättande av skyltar på offentlig plats.
- Placera om möjligt skylten utom räckhåll för "klotter och sparkvandaliser".
- Har skylten blivit utsatt för skadegörelse, rengör eller byt ut omedelbart. En skadad skylt ger inte det rätta budskapet - att de boende bryr sig om.
- Placera inte skylten så att den skymmer sikten ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Plastskyltar finns i två storlekar, dessutom finns en tilläggsstripe "Fritidsboende".

I flerfamiljsområde

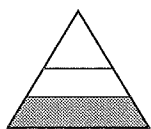
- På strategiska platser vid infarter till bostadsområdet, mot allmänning, garage och P-platser.
- A 5-skylden placeras i trapphusens anslagstavla eller annan lämplig plats.
- Samråd alltid med din fastighetsägare eller förvaltare.
- Övrigt se: Villa- och fritidsområde.

Dekaler

- Sätts upp vid entrédörr, terassdörr, balkongdörr, brevlåda, garageport, etc.

Allmänna, förebyggande åtgärder

Knepp - uppmärksamhet - omtanke

Den grundläggande tanken för att förhindra inbrott i bostäder är, att vi tillsammans ser om varandras hus eller lägenheter. Med hjälp av engagerade grannar kan många brott förhindras.

Detta innebär, att de som är hemma kommer att vara mer uppmärksamma på vilka som rör sig i området och noterar det som ser konstigt ut. Rastningen av hunden, promenaden med barnvagnen m m blir ett naturligt sätt att titta till området där man bor.

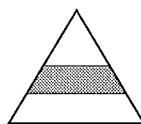
Andra exempel är:

- ta in/stoppa in post som finns i brevlåda/brevinkast.
- kasta sopor i soptunnan.
- klippa gräsmattan
- skotta snö.
- hänga tvätt på tvättlinan.
- parkera bilen på infarten.
- se till att lampor tänds vid olika tider.

GLÖM INTE MINIMIKRAVEN!

I ett område med bra kontakt mellan grannarna utvecklas möjligheterna att förebygga inbrott. När någon skall vara borta, blir det naturligt att meddela sina grannar och att fylla i *Grannlappen*, så det finns uppgifter om vart eller till vem man skall vända sig om något hänt.

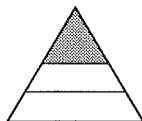
Grannsamverkan innebär en social gemenskap som är en bra grund för olika initiativ till att minska brottsligheten och öka tryggheten i våra bostadsområden, t ex genom aktiviteter för ungdomar, föräldravandringar m m.

Dörrar - lås - fönster

En väl fungerande grannsamverkan är den viktigaste åtgärden för att förhindra inbrott, men det gäller också att försvåra för den som trots detta frestas till inbrott.

De flesta inbrotten sker där risken för upptäckt är minst. Det är därför viktigt att se över låsen på dörrar och fönster, framför allt mot baksidan eller andra undanskymda delar. Dåliga lägenhetsdörrar, fönster mot loftgångar och framför allt balkongdörrar i markplanet är svaga punkter i flerbildshus.

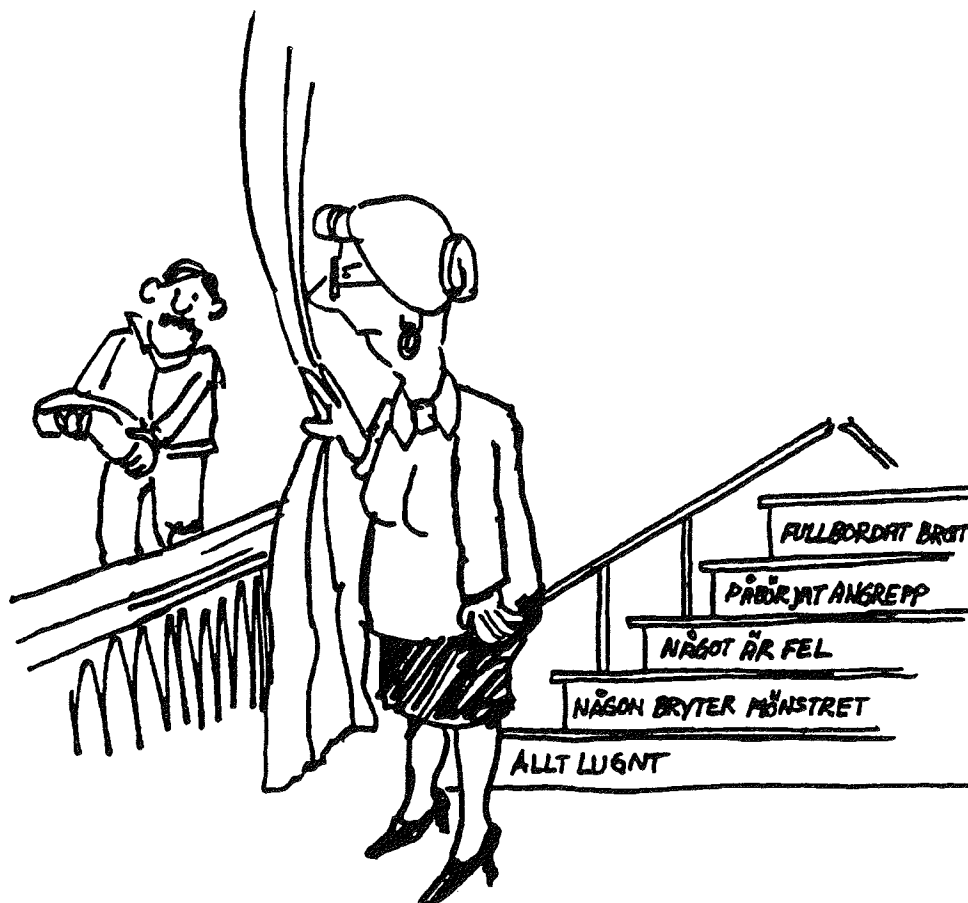
Avhålla - skrämma - larma

Larm utgör ett komplement till andra förebyggande åtgärder. Lokallarm (inbrottsvarnare) är skrämme- och uppmärksamhetslarm, avsedda att påkalla grannars och förbipasserandes uppmärksamhet. Utlöst larm garanterar ingen insatsåtgärd. I övrigt se sid 13.

Hur kan jag ingripa mot brott?

Du kan ingripa mot brott på många sätt utan att agera handgripligen. Det är du själv som avgör hur och när du skall ingripa.

Allt lugnt

Normalläge: inget stör dig - du registrerar inget som avviker mot det normala mönstret.

Något bryter mönstret

- När du parkerar bilen möter du en okänd man i P-garaget som är på väg ut.
- Du ser en bil parkera utanför grannens villa. Du vet att grannen inte är hemma.

Tänkbara åtgärder:

Observera och notera för dig själv.

Något är fel

- Du ser två okända ynglingar i P-garaget.
- Du ser en okänd man inne på grannens tomt och du vet att grannen är bortrest några dagar.

Tänkbara åtgärder:

Observera, notera signalement, gör dig synlig och skapa en kontakt. Försök kontrollera de uppgifter som du får. Informera din kontaktman och din närpolis.

PÅBÖRJAT ANGREPP

- När du skall hämta din bil i P-garaget, ser du en för dig okänd man med en skruvmejsel i handen. Han står tätt intill din bil och sätter skruvmejseln mot dörrlåset.
- Från din trädgård ser du en för dig okänd man som uppehåller sig på grannens terrass. Han går fram till terrassdörren och med en större skruvmejsel börjar han bryta på dörren.

Tänkbara åtgärder:

Vilket är viktigast - att brottet stoppas eller att gärningsmannen grips?

Gör gärningsmannen medveten om att han är iakttagen, notera signalement, larma polis och andra boende. Gör observationer och möt tillkallas polis. Informera din kontaktman och dina grannar. För att ingripa handgripligen måste du vara säker på att lyckas. Du kan själv riskera att mötas med våld.

Fullbordat brott

- När du kommer för att parkera din bil i P-garaget, observerar du två ynglingar som sitter inne i din grannes bil. Ventilationsrutan är krossad och du ser hur ynglingarna bryter sönder rattlåset.

- När du tittar ut från ditt köksfönster, ser du hur en för dig okänd man krossar ett källarfönster till grannens villa. Han öppnar fönstret och kryper in i huset.

Tänkbara åtgärder:

Notera signalementet, larma polis och grannar, observera vidare aktivitet i avvaktan på tillkallad polis. Följ polisens anvisningar.

Agera inte själv som polis - endast om du är absolut säker på att lyckas, ingriper du handgripligen. Tänk på att egendom i regel kan ersättas. Informera kontaktman och grannar.

Ställ upp som vittne - hjälp den drabbade.

Vad säger lagen

Lagen ger dig rätt att ingripa mot brott, men ingen skyldighet.

I Rättegångsbalken kap 24 paragraf 7 står det: "Påträffas den som begår brott, varpå fängelse kan följa, på bar gärning eller flyende fot får han gripas av envar. Envar får också gripa den som är efterlyst för brott. Den gripna ska skyndsamt överlämnas till polisman".

Skadeförebyggande åtgärder mot inbrott

Gör det svårare för tjuven

De flesta inbrott är tillfällighetsbrott, där tjuven väljer hus som är lätta att ta sig in i och ut ur utan att väcka uppmärksamhet och där han kan arbeta ostört. Många inbrott skulle förhindras med bättre insyn, bra lås och larm. Tillsyn, stöldskyddsmärkning och värdeförvaring är andra åtgärder som gör det svårare för tjuven.

Lås, dörrar, gallergrindar

Inbrottsskyddet förstärks avsevärt med lås som är godkända av Stöldskyddsföreningen. OBS! Ett aldrig så bra lås blir inte komplett förrän man har monterat ett säkerhetsslutbleck i dörrkarmen och bakkantssäkring på dörrens gångjärnssida. Om dörr och karm är bristfälliga kan man lämpligen byta ut dem till en inbrottsskyddande dörr, klass 2 (säkerhetsdörr). Ett annat alternativ är att behålla den gamla dörren och innanför den montera en godkänd gallergrind.

Fönsterdörrar (balkong- och terrassdörrar) med täckt nederdel har oftast dåligt inbrottsskydd, då dörrspegeln lätt kan sparkas in. Vi föreslår följande mekaniska inbrottsskydd:

Entrédörr

- Tvåfunktionslås med vred ger hemmabekvämlig och bortasäker låsning.
- Entrédörrens gamla, befintliga cylinderlås kan kompletteras med ytterligare godkänd låsenhet.
- Byte av dörr i lägenhet till inbrottsskyddande dörr, klass 2 (säkerhetsdörr) eller komplettering med godkänd gallergrind.

Fönsterdörr

- Byte till spanjolettlåsning bestående av säkerhetsvred (låsbart med nyckel), säkerhetsspanjolett med hakkolvar och säkerhetsslutbleck.
- Komplettering med låsbart vred.
- Utanpåliggande terrassdörrlås lämpar sig också som kompletteringslås till bristfällig spanjolettlåsning.
- Hakregellås (smalprofilås) lämpar sig som komplettering till bristfällig spanjolettlåsning. Bör helst låsas endast från insidan.
- Förstärkning av dörrspegel med 1 mm tjock plåt.

Fönster

- Fönsterlås eller skruvöglor med hänglås klass 1, alternativt galler på källarfönster och fönster som är insynsskyddade.
- Glasrutesäkring för isolerrutor. (Det förekommer att äldre inmonterade isolerrutor kan lyftas ur p g a att de t e x inte är underförseglade med silikon. Kontakta glasmästare för kontroll av isolerrutor).
- Skruva igen fönster du sällan öppnar.
- Ta bort fönstervreden.

Komplettering med larm

Ett larm gör det inte svårare att bryta sig in. Därför måste det mekaniska inbrottsskyddet vara av god kvalitet. Genom komplettering med larm kan grannar m fl snabbt få vetskap om ett inbrott och vidta överenskomna åtgärder. Uppgifter om signalement, flyktvägar mm kan hjälpa polisen att gripa gärningsmannen. På marknaden finns ett flertal larm av dålig kvalitet, som är svåra att sköta och ofta ger falsklarm.

Du kan välja på två typer av larm

Lokallarm (inbrottsvarnare)

får installeras utan särskilt tillstånd. Larmtid max 15 min. Se sid 9.

Lokallarm uppmärksammar endast omgivningen. Du får ingen polisutryckning om inte grannarna gjort speciella iakttagelser som tyder på inbrott och larmar polisen

Centralanslutet inbrottslarm är anslutet till någon form av larmcentral och om man önskar även till ett väktarföretag som i förekommande fall rycker ut och tillfälligt åtgärdar ev. inbrottsskador.

Centralanslutet inbrottslarm får endast installeras av företag som har polismyndighetens tillstånd. Polisen rekommenderar de företag som är branschanslutna till SLF eller LIF. Vissa installatörer och produkter uppfyller Försäkringsförbundets krav enligt intyg från Stöldskyddsföreningen, vilket kan medföra rabatter av försäkring. Inbrottslarm installeras i olika säkerhetsnivåer.

Välj rätt larmleverantör

För att vara säker på att Du anlitar ett kompetent företag med säkra produkter bör Du anlita ett SSF-certifierat företag som därmed uppfyller försäkringsbolagens krav. Detta kan dessutom innebära rabatt eller andra fördelar för Din försäkring

Övriga praktiska åtgärder som kan försvåra för tjuven

- Tillsyn av bostaden under bortavaro.
- Rörelsevakt för ytterbelysning.
- Förvaring av värdesaker i bankfack
- Stöldskyddsmärkning, fotografering eller videofilmning.
- Säker nyckelförvaring, använd SSF:s nyckelbricka.
- Vidarekoppling av telefonen, använd ej telefonsvarare felaktigt.

OBS!

När du inbrottssäkrar din bostad måste du tänka på att alltid ha möjliga utrymningsvägar vid brand!

Riskera inte liv genom felaktiga åtgärder!

Skadeförebyggande åtgärder mot brand

Allmänt

Drygt 100 människor dör varje år i samband med bränder. I regel är det slarv som förorsakar brand. Det kan också börja brinna på grund av tekniska fel. De flesta dödsbränder börjar på natten. Röken är farligast vid brand. Den utvecklas snabbare än branden, på 3-4 minuter rökfyls en lägenhet även vid en liten brand.

Brandorsaker - förebyggande åtgärder

Barn och eld - alla barn har en "eldperiod".

Låt aldrig barnen komma åt tändstickor eller cigarettändare.

Levande ljus

Lämna aldrig ett rum med levande ljus utan att släcka dem först.

Rökning

Rök aldrig i sängen.

Köket

Håll köksfläkten ren. Fett och sot brinner lätt.

Elektricitet

Kontrollera sladdar och kontakter. Vid misstanke om fel kontakta elektriker. Stäng av TV-apparaten helt, inte bara med fjärrkontrollen.

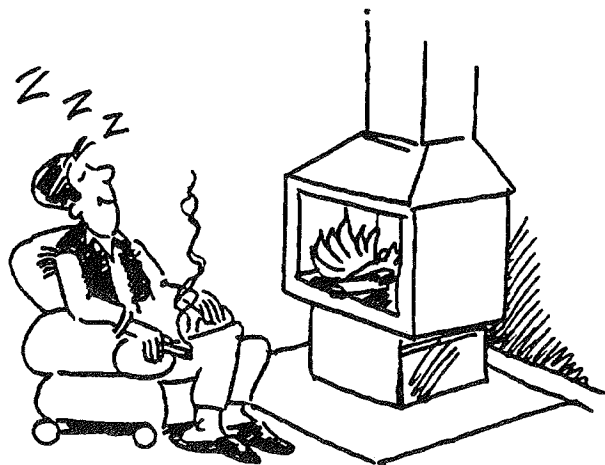
Skaffa jordfelsbrytare.

Brandfarliga vätskor

Bränn eller tvätta ur trasor som innehåller linolja eller möbelolja. Använd endast tändvätska för att tända braser eller liknande.

Du får bara förvara brandfarliga varor för hushållets behov i din bostad.

På vinden och i källarförråd är det förbjudet att förvara brandfarliga varor.

Till hjälp

Brandvarnare, godkänd av konsumentverket som reagerar på rök och värme, är en billig livförsäkring. Minst en på varje våningsplan. Kontrollera regelbundet funktionen, ta för vana att byta batteri inför varje julhelg.

Brandsläckare, SIS-märkt minst 6 kg pulver eller 10 liter skum/vatten. Se till att alla i familjen vet var släckaren finns och hur den fungerar. Regelbunden översyn av funktionen är nödvändig. Tänk på att skum/vatten inte tål kyla.

Vattenslang, lättillgänglig, lättansluten är ett bra hjälpmedel vid brand.

Timer för avstängning av kaffebryggare och elapparater.

Utrymningsplan där det finns minst två vägar ut. Prova utrymningsvägar och hjälpmedel, t ex steg eller lina.

Bestäm en samlingsplats utanför huset.

Om det händer

När du försöker släcka, spruta då mot eldhärden med rörlig stråle eller täck över elden så att den kvävs.

Vid brand på spisen, kväv med lock eller dylikt, släck aldrig med vatten.

Lämna bostaden så snart du tror att du inte kan släcka själv och larma på telefon **112**.

Stäng fönster och dörrar då du lämnar bostaden. Gå aldrig in i ett brinnande hus när du väl kommit ut.

Använd aldrig hissen vid brand i flerbilshus.

Anlagd Brand

Anlagd brand är ett mycket stort problem, inte minst i bostadsområden och i hemmiljö. Minst var fjärde brand är anlagd. Mer än hälften av alla anlagda bränder utförs av ungdomar.

I sin bostadsmiljö ska man känna sig trygg och säker. I bostadsområdet har fastighetsskötare eller områdesansvarig en viktig funktion. Denna person kan vara räddnings-tjänstens "förlängda arm" eller med andra ord bostadsområdets brandskyddsombud.

Tips och råd till fastighetsskötare för att hindra anlagda bränder.

1

Håll objudna gäster ute. Se till att dörrar till källare, soprum, vindar, förråd, garage och andra utrymmen hålls låsta. Kontrollera att dörrstängare fungerar så att dörren inte stannar i olåst läge. Uppmana boende att rapportera allt misstänkt till polisen.

2

Se till att hålla trapphus och entréer fria från brännbart material.

3

När meddelande sätts upp i trapphuset - använd alltid anslagstavla med täckande glas eller genomskinligt plast.

4

Samla inte skräp som lätt kan antändas i källare och på vindar. Informera de boende om riskerna med att förvara för mycket brännbart material i förråden.

5

För att öka möjligheten att förhindra containerbränder bör containrar med låsbara lock användas. Om öppna containrar används - placera dess minst sex meter från byggnad eller utstickande tak.

6

Beskär vegetationen - särskilt intill fasader. Det möjliggör ökad upptäckt och kan avskräcka eventuella brandanläggare.

7

Bra belysning håller oönskade besökare borta. Det finns billiga utomhusarmaturer med rörelsedetektor som tänder lyset när någon person rör sig i närheten.

8

Fastighetsskötare kan ge goda råd om brandskydd till hyresgästerna. Tänk på att tillfället gör brandanläggaren. Minimera riskerna i ditt bostadsområde

Utbildning

Utbildning och information kan ni få kostnadsfritt till er bostadsförening genom att kontakta

Stockholms läns Brandförsvarsförening

Tel 08- 783 70 11

Fax 08- 664 15 60

Skadeförebyggande åtgärder mot vattenskador

Vattenskadorna är dyrast

Kostnaderna för vattenskador är högre än för brand- och inbrottsskador tillsammans. En stor del av vattenskadorna beror på bristande underhåll i bad- och duschrum.

De vanligast skadorna

- Otäta skarvar i golv- och väggbeklädnader.
- Otäta skruvinfästningar och rör genomföringar.
- Dålig anslutning mot golvbrunn, lös klämring.
- Bristfälligt tätskikt bakom kakel.

De vanligaste skaderiskerna med disk- och tvättmaskiner

- Maskinen står ej på vattentätt underlag, som plastmatta med uppvik eller på diskmaskinsunderlag.
- Gamla otäta vatten- och avloppsslangar, bristfälliga anslutningar.
- Svåråtkomlig avstängningsventil.

Skadeförebyggande åtgärder

- Bristfälliga golv- och väggbeklädnader ska åtgärdas av branschgodkända hantverkare.
- Duschkabin kan användas i förebyggande syfte, där befintligt golv- och väggmaterial inte uppfyller kraven.
- Den som är händig själv kan täta skruvhål och rör genomföringar med silikon, skruva åt eller byta klämring i golvbrunnen, rensa vattenlås och golvbrunn, lägga in ett diskmaskinsunderlägg samt byta bristfälliga vatten- och avloppsslangar.

- Har du utvändiga vattenutkastare av äldre typ måste du tömma den inför vintern.
- Ta för vana att stänga vattnet när du lämnar fritidshuset.
- Frostskydda vattenlås och töm varmvattenberedaren inför vintern.
- Alla i familjen bör veta var huvudkranen finns och hur den fungerar.

Branschorganisationer för arbeten i våtutrymmen

Gemensamt för branschorganisationerna är att de svarar för materialprovningar, utformar monteringsanvisningar och skötselråd, utbildar och godkänner hantverkare samt utför kontroll.

Golvbranschens Våtrumskontroll (GVK) svarar för golv- och väggbeklädnader av plast.

Plattsättnings Entreprenörernas Riksförening (PER) svarar för golv- och väggbeklädnader av kakel och klinker.

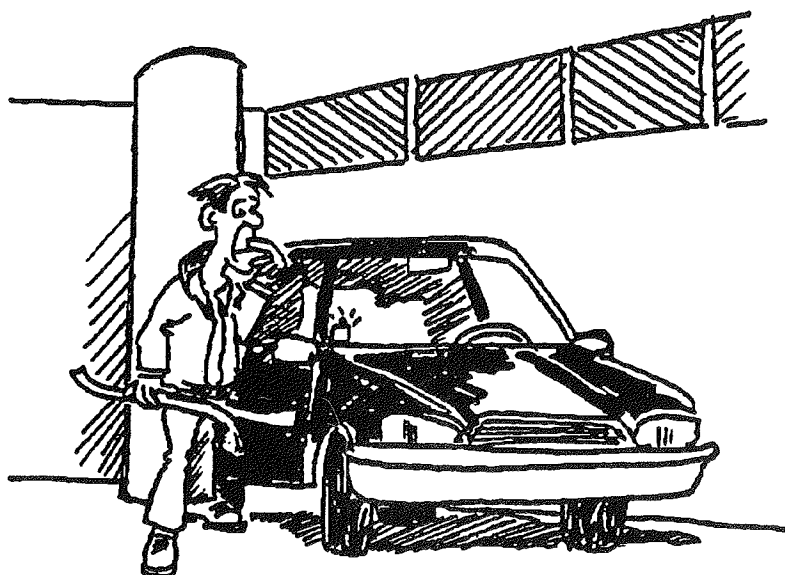
Måleribranschens Våtrumskontroll (MVK) svarar för målade väggssystem samt målning i tak.

OBS!
Använd branschgodkända material.
Följ branschreglerna.
Anlita branschgodkända hantverkare.
Begär alltid skriftliga skötselråd.

Skadeförebyggande åtgärder mot bilbrott

Inbrott – tillgrepp – skadegörelse

Allmänna tips och råd:

- Parkera om möjligt bilen på väl synlig och upplyst plats.
- Vid parkering i flerfordonsgarage - använd godkänd bilbur. Detta kan ge försäkringsfördelar.
- Lämna aldrig stöldbegärlig egendom i bilen. Tänk på att även en tom väska lockar till inbrott.
- Utrusta bilen med extra stöldskydd, godkända av Stöldskyddsföreningen, t ex godkänt larm eller elektroniskt körskydd.
- Undvik stöldbegärlig utrustning i och på bilen. Även om du har en fullgod försäkring och får ersättning vid skada, drabbas du av besvär och bekymmer.

Tekniska tips och råd:

Tvingas du parkera bilen "olämpligt", kan bilen göras okörbar genom att ta bort en vital del, exempelvis säkringen till bränslepumpen.

Märk bilens rutor med registreringsnummer. Även fälgar, spoilers och andra tillbehör kan i regel märkas.

Montera hjullås, minst ett (gärna två diagonalt placerade) på varje hjul, vilket är mycket viktigt om du har åtråvärda specialfälgar.

Urusta bilen med t ex dold startspärr, växelspaks-lås eller "snap of ratt" och använd dessa. Även en rattkrycka kan hindra en stöld. Radio/bandspelare bör vara försedd med löstagbar front, kodade eller monterad i kassett.

Köp av säkerhetsprodukter

Försäkringsbolagen har god erfarenhet av skadeförebyggande verksamhet. Bolagen och Stöldskyddsföreningen gemensamt utformar och godkänner normer för provade säkerhetsprodukter.

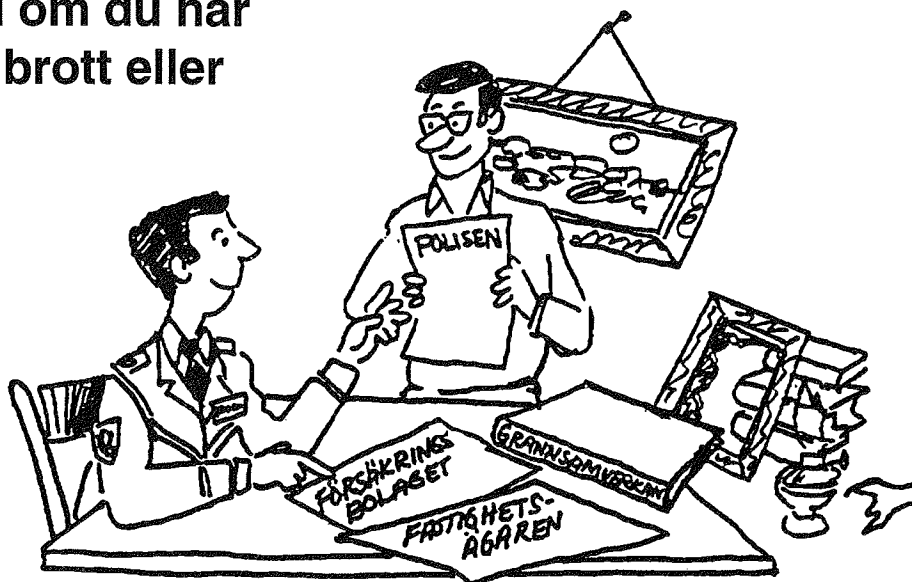
På marknaden förekommer ett stort antal företag som säljer sina produkter genom "dörrknackning". Deras produkter uppfyller i många fall inte säkerhetskraven.

Varning - köp därför inte säkerhetsprodukter vi dörren!

Vänd dig till ditt försäkringsbolag som ger råd och tips och i vissa fall även säljer eller förmedlar säkerhetsprodukter.

Tips och råd om du har drabbats av brott eller skada

Allmänt

Anmäl alla brott till polisen!

Låt inte ev ersättning från försäkningsbolaget vara avgörande för polisanmälan.

Polisen behöver kunskap om begådda brott för att planera och prioritera sina resurser.

Brott

- Gör en polisanmälan så fort som möjligt.
- Skicka anmälningskopian i original till ditt försäkringsbolag tillsammans med skadeanmälan, kvitton, fotografier o dy.
- Kontakta fastighetsägaren för reparationer om du bor i flerfamiljshus.

Bilbrott

Vissa bilbrott skall anmälas på speciella besiktningsstationer . gäller inbrott/ inbrottsförsök, tillgrepps (stöld) försök, skadegörelse samt parkeringsskada orsakad av okänt motorfordon.

Polis- och skadeanmälan samt besiktning görs samtidigt vilket ger en snabb hantering av ärendet.

Verksamheten är bolagsgemensam, du kan göra anmälan på vilken station du vill.

Här finns stationerna:

1. Mårbackagatan 23, Farsta - Folksam
2. Drivhjulsvägen 32, Västberga - Wasa, Holmia
3. Warfinges väg 27B, Kungsholmen - Trygg-Hansa
4. Barks väg 15, Bergshamra - Skandia

Brand- eller vattenskada

- Kontakta ditt försäkringsbolag för anmälan och besiktning av skadan.
- Begränsa skadan men gör inga reparationer och släng inte skadad egendom innan försäkringsbolaget godkänt det.
- Kontakta fastighetsägaren för reparation om du bor i flerfamiljshus.

Brottsofferstöd

Brottsoffer skall av polis och åklagarmyndighet informeras om vilka möjligheter till stöd och hjälp det finns i det enskilda fallet.

Denna information gäller ersättning enl brottskadelagen, enskilt anspråk, allmän rättshjälp, målsägandebiträde, besöksförbud, stödperson och vilka myndigheter som kan lämna stöd och hjälp.

Stockholms innerstad / Lidingö
Döbelnsgatan 77, 113 52 Stockholm
08 - 612 21 21

Farsta
Bredängsvägen 260, 127 32 Skärholmen
08 - 464 88 05

Skärholmen
Bredängsvägen 260, 127 32 Skärholmen
08 - 708 95 80

Västerort
Ormängsgatan 41, 165 56 Hässelby
08 - 89 70 00

Solna - Sundbyberg - Ekerö
Tulegatan 10, 172 40 Sundbyberg
08 - 28 51 30 och 98 49 80

Täby, Södra Roslagen
Marknadsvägen 161, 183 78 Täby
768 83 82

Norrtälje
Posthusgatan 6, 761 30 Norrtälje
0176 - 571 81

Norrort
Tingvallavägen 9 J, 195 31 Märsta
08 - 591 272 00 och 010 - 276 30 27

Brottsofferjouren är en ideell organisation som är politisk och religiöst oberoende med uppgift att stödja brottsoffer.

I Stockholms Län finns följande
Brottsofferjourer vilka är medlemmar i
Brottsofferjourernas Riksförbund

Nacka - Tyresö - Värmdö
Furuvägen 1, 131 37 Nacka
08 - 466 91 66

Huddinge -. Botkyrka
Botkyrkavägen 5, 143 30 Vårby
08 - 710 01 02

Haninge - Nynäshamn
Vallavägen 7 nb, 136 41 Haninge
08 - 777 85 00

Södertälje
Jovisgatan 5, 151 21 Södertälje
08 - 550 147 34

Brottsofferjourernas Riksförbund
Dalagatan 3, 151 33 Södertälje
08- 550 106 22

Brottsoffermyndigheten beslutar efter ansökan om ersättning enligt brottskadelagen

Brottsoffermyndigheten
Box 470, 90 109 Umeå
090 - 17 72 10